

Kitap İncelemesi

Gönderim Tarihi: 14.05.2025

Kabul Tarihi: 11.06.2025

Yayın Tarihi: 30.06.2025

Yazıt Kültür Bilimleri Dergisi, 2025, 5(1): 228-235

Book Review

Received Date: 14.05.2025

Accepted Date: 11.06.2025

Published Date: 30.06.2025

DOI Number: 10.59902/yazit.1699229

KIRGIZ KÜLTÜRÜNDE TOY, İŞLEVSEL ÇÖZÜMLEME

Toy in Kyrgyz Culture, Functional Analysis

Özden İZGİ*

ÖZ

Aile, her toplumun yapı taşını oluşturur. Her birey ait olduğu topluma ait norm ve değerleri ilk olarak içinde bulunduğu aileden öğrenir. Bu yönüyle aile, bireylerin toplum ile olan bağını kurmada önemli bir rol oynar. Bireyler toplumla bağ kurarken bir taraftan da pek çok geçiş dönemine tanıklık ederler. Geçiş ritlerinin çoğu aile merkezli törenleri kapsamaktadır. Kırgızlar için aile kavramı çok önemli olduğundan yapılan geçiş ritlerinin çoğunu aile merkezli toy törenleri oluşturmaktadır. Toylar, bireylerin ferdi ve toplumsal açıdan erginlenmesini sağlarken Kırgız toplumuna ait kültürel kimliklerini de oluşturmalarını sağlar. Arzu Kiyat “Kırgız demek toy demek, toy demek Kırgız demektir” diyerek Kırgız toplumunda toylara verilen önemi etkili biçimde ifade etmiştir. Kiyat tarafından hazırlanan Kırgız Kültüründe Toy, İşlevsel Çözümleme adlı eserde Kırgız kültüründe aile temelli olan ve toplumda toyların işlevsel açıdan değerlendirilmesi yapılırken kırsal ve kentlerde düzenlenen toyların farklılıklarına değinilmektedir. Kültür öğelerinin sürekli değişim göstermesi kırsalda ve kentlerde oluşan yeni ritlerin, toy yapısını korumakla beraber değişime sebep olduğu belirtilir. Yazar eserinde Kırgız kültüründeki toyları “Türk Kültüründe Toy”, “Kırgız Kültüründe Toylar”, “Kırgız Toylarının Yapısal Analizi” ve “Kırgız Toylarının İşlevsel Çözümlemesi” adıyla dört ana başlık altında incelemiştir. Eserde Kırgız toylarının gelenekleri ve işlevleri arasındaki ilişkinin icra ortamındaki durumu ortaya konmuştur. Eserin tanıtımı ve değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan bu çalışmada ele alınan eserin Kırgız kültüründeki toyların yapısal ve işlevsel analizini yapan saha çalışmalarına yönelik katkısı incelenecektir. Eser aracılığıyla Kırgız toplumundaki toy algısının yansımaları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Kırgız, kültür, folklor, toy, düğün

ABSTRACT

The family forms the building blocks of every society. Each individual first learns the norms and values of their society from their family. In this sense, the family plays an important role in establishing individuals' ties to society. While establishing ties with society, individuals also witness many transitional periods. Most rites of passage involve family-centered ceremonies. Since the concept of family is very important for Kyrgyz people, most of the rites of passage are family-centered toy ceremonies. Toys enable individuals to mature both individually and socially, while also helping them to form their cultural identity within Kyrgyz society. Arzu Kiyat effectively expressed the importance of toys in Kyrgyz society by saying, “To be Kyrgyz means to be a toy, and to be a toy means to be Kyrgyz.” In the work prepared by Kiyat, titled Toy in Kyrgyz Culture, Functional Analysis, the functional evaluation of

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı, Nevşehir-Türkiye. E-posta: ozdenizgi@gmail.com. ORCID: 0009-0007-7620-1983.

family-based toys in Kyrgyz culture is discussed, with reference to the differences between toys held in rural and urban areas. It is noted that the constant change in cultural elements has led to new rituals emerging in rural and urban areas, which, while preserving the structure of toys, have also caused change. In his work, the author examines toys in Kyrgyz culture under four main headings: "Toy in Turkish Culture," "Toys in Kyrgyz Culture," "Structural Analysis of Kyrgyz Toys," and "Functional Analysis of Kyrgyz Toys." The work reveals the relationship between the traditions and functions of Kyrgyz toys in the context of their performance. This study, prepared for the purpose of introducing and evaluating the work, will examine its contribution to field studies that analyze the structural and functional aspects of toys in Kyrgyz culture. The work will focus on the reflections of the perception of toys in Kyrgyz society.

Keywords: Kyrgyz, culture, folklore, toy, wedding

Kiyat, Arzu (2025). *Kırgız Kültüründe Toy, İşlevsel Çözümleme*. Ankara: Bengü Yayınevi, 190 sayfa.

Kırgız Türklerinin toy kültürünün kapsamlı bir tanıtımı amacıyla hazırlanan ve 190 sayfalık bir hacme sahip olan bu eser kısa bir ön sözün ardından "Türk Kültüründe Toy", "Kırgız Kültüründe Toy", "Kırgız Toylarının Yapısal Analizi", "Kırgız Toylarının İşlevsel Çözümlemesi" gibi dört ana bölümden meydana gelmekte, son söz ve kaynaklar ile fotoğrafların sunumuyla tamamlanmaktadır.

Yazar, çalışmanın Ön Söz'ünde (7-10) öncelikle Kırgız Türkçesinde toy ve düğün sözcüklerinin anlam karşılığı ve Kırgızlardaki toy çeşitleri üzerinde durur. Verilen bilgilere göre Kırgız Türkçesinde toy; doğum, evlenme gibi durumların eğlence düzenleyerek ve yemek vererek kutlandığı törenlerdir. "Toy-" sözcüğü Kırgız Türkçesinde yemek yiyerek açlığını gidermek anlamına gelir. Düğün kavramı ise Kırgız Türkçesinde "üylönüü" sözcüğü ile karşılaşılır. Üylön- evlenmek, üylönt-evlendirmek anlamına gelir. Kızın evlenmesini karşılayan durumlarda turmuşka çık-, küyöögö tiy- filleri kullanılır. Toy sadece evlenme değil aileyi ilgilendiren her durumda düzenlenen yemekli eğlenceler için kullanılan bir kavram olarak açıklanır. Yazarın da belirttiği gibi bebeğin doğumunun ardından yapılan centek toy, çocuk sünnet olduğunda yapılan sünnöt toy, çocuğun ilk adımını attığında düzenlenen tuşoo toy ve üylönüü toy bunların en önemlileridir. Diğer bir ifadeyle Kırgız toplumunda toy herhangi bir başarı, mutluluk sonrasında düzenlenen eğlence ve ziyafeti de karşılamaktadır. Her birinin düzenlenmesi için belirli zaman dilimleri ve hususlar bulunmaktadır. Yapılan ritüellerin bölgeden bölgeye zaman içinde değişime uğrasa da asıl amacından uzaklaşmadığı ve en temel ihtiyaç olan üreme kavramından aile ve toplum yapısına kadar olan önemini koruduğu vurgulanır. Yazarın ilgili bölümde bu törenlerin nasıl yapıldığı hakkında çok ayrıntılı görüşleri yer almaktadır.

"Türk Kültüründe Toy" (11-22) adlı ilk ana başlık altında toyun (düğün) şüphesiz tüm toplumlarda birleştirici bir rol üstlendiğine dikkat çekilir. Kiyat, *Kırgız*

Kültüründe Toy adlı bu eserinde okurlar için genelden özele doğru bir düzen içerisinde toy ile ilgili bilgiler vererek toyların toplumun işleyişi üzerindeki etkisini açıklar. Yazar, toy ve düğün kavramlarının etimolojik anlamlarından hareketle Türk kültüründeki yerine dikkat çeker. Örneğin Kaşgarlı Mahmut'un sözlüğünde düğün, "düğüm" sözcüğünün kökünden geldiğine, düğümlemek yani bağlamak/birleştirmek anlamları taşıdığına değinilir (Kiyat, 2025: 14). Bu bağlamda toy sadece evlilik ile ilgili bir kavram değil aynı zamanda toplum içindeki birlik ve beraberlik kavramlarını da temsil etmektedir. Düğün kavramı ise Dede Korkut Kitabı'nda kiçi (küçük) düğün ve ulu (büyük) düğün olarak adlandırılır (Kiyat, 2025: 14). Toylarda toplumun birlikte olma, kurallarına ve sosyal yaşamına ayak uydurulmasının önemi bir kez daha vurgulanır. Toy, o dönem Han'ın beyleri toplayarak yedirip içirdiği, çeşitli giysilerle donattığı, toplantıların yapılp kararların alındığı eğlenceli etkinliklerdir ve Türk kültüründe toy kavramı önemini hiç yitirmeden şekil değiştirerek yüzyıllarca devam ettiği ifade edilir. Tonyukuk yazıtı'nda ziyafetlerde tavşan ve geyik eti yendiğinden bahseder (Kiyat, 2025: 15). Irk Bitig'de sabah ve akşam altın bir tahta oturup güzel yemekler yendiğini söyler (Kiyat, 2025: 15).

"Kırgız Kültüründe Toylar" (23-62) adlı ikinci ana başlıkta günümüz Türk Dünyasında "toy" denilince akla doğum, bebeklerin kırk uçuşması, sünnöt, nişan, evlilik töreni vb. eğlencelerinin geldiği belirtilir ve bu toylar hakkında açıklayıcı bilgilere yer verilir. Kırgız Türkçesinde de "toy" doğum, kırk uçuşma, sünnöt, evlenme töreni gibi geçiş ritüellerinde insanların davet edilip çeşitli eğlenceler düzenleyerek o güne özel yapılan yemekleri yiyerek yapılan kutlamaları adlandırmak için kullanılmaktadır. Kiyat, Kırgız kültüründe yaşamaya devam eden toy kültürü hakkında önemli derleme bilgiler içeren bu eserinde bize Kırgızistan'da bu Türk geleneğinin nasıl devam ettiğini, gelenek ve ritüellere ne kadar önem verildiğini detaylıca anlatır. Yazar bu çalışmasında Kırgız kültüründe aile temelli ve toplumda çoñ toy (büyük toy) olarak kabul edilen centek toy, beşik toy, tuşoo toy, sünnöt toy ve üylönüü toylarını açıklayarak işlevsel açıdan değerlendirir. Eserde, toy çeşitlerinden ilki olan centek toy, Kırgız toplumunda çocuk sahibi olmak önemli bir konu olması sebebiyle kıymet verilen bir eğlence olarak tarif edilir. Bebeğin dünyaya gelişinden sonra yemekli ve eğlenceli bir kutlamaya dönüşen bebek görme ritüeli "centek toy" ya da "böbök kördü" olarak açıklanır. Doğumdan sonra gerçekleştirilen toylardan biri de "beşik toy" dur. Beşik töreni, çocuğun annesinden ilk ayrılma anı olarak düşünülür. Uygulama halk tarafından "beşikke bölöö" (beşiğe beleme) olarak adlandırılır. Kırgız toplumu beşiği kutsal bir nesne olarak görür ve çocuğu koruduğuna inanırlar. Yazar, eserde beşik toyu ile ilgili ayrıntılı açıklama yaparak fotoğraflarla destekler.

Kırgız toplumunda çocuk ilk adımını atıp yeni yürümeye başladığında veya bir yaşına girdiğinde ise çocuğun hayatı boyunca tüm işlerinin yolunda gitmesi için "tuşoo toy" adı verilen bir kutlamanın ve "tuşoo kesüü" töreninin

yapıldığından söz edilir. Bu toyun amacı çocuk için akrabalarından, komşulardan, eşten dosttan hayır duası almaktır. Erkek çocuk büyüğünde ise “sünnöt toyu” düzenlendiği, çocukla ilgili yapılan geleneksel ritüellerden biri olan sünnet töreninin inanca dayalı bir ritüel olduğu için Müslüman Kırgızlarda bir karşı çıkışa ve tartışmaya mahal vermeyecek kadar önemli görüldüğüne dikkat çekilir. Sünnet, erkek çocuğunu çocukluktan çıkarıp erkeklik erki kazandıran önemli bir ritüel olarak kabul edilir. Sünnet olmayan bir erkek çocuk Müslüman sayılmaz. Sünnet olan bir çocuk için ailesi büyük bir toy düzenler ve bunu duyurmak için ellerinden gelen en büyük ve görkemli töreni yapmak isterler. Bu konuda açıklayıcı bilgiler verilir. Eserde toy çeşitleri arasında sonuncu olarak yer alan “üylönü toyu” da toplum içerisinde önemli bir yer kaplamaktadır. Hayatın geçiş törenlerinden ikincisi olan evlenme; erkek ve kızın sosyalleşme sürecinde aileler arasında kurulan bağ, toplumsal ve ekonomik ilişkilere sağladığı katkı dolayısıyla toplum için önemli bir geçiş evresi olarak kabul edilir. Toplumun yapı taşı olan aile kurumunun ise bu tören ile kurulması ve görünenin ötesinde bir anlam taşıması yönüyle her zaman önemini koruyacağı aşikardır. Yazar, çalışmanın bu bölümünde Kırgız toplumunda evliliklere atfedilen anlam ve toplum içerisinde görülen evlilik türlerinden de bahsetmektedir.

“Kırgız Toylarının Yapısal Analizi” (63-68) adlı üçüncü ana başlıkta Kırgız toylarının kendine has bir yapısı olduğuna ve bunun toy aşamalarında görüldüğüne değinilir. Buna göre toy öncesi, toy esnası ve toy sonrasında belirli davranışsal ve sözsel pratiklerin olduğu belirtilir. Bu pratikler her toyda tekrarlanmakta ya da yerine yeni versiyonları çıkmaktadır. Verilen bilgilere göre toyların önemli özelliklerinden biri de toyların her zaman yemekli olması ve sunulan yemeklere ayrıca özen gösterilmesidir. Geleneksel Kırgız yemeklerinden beşparmak, aş, mantı, kurdak ikram edildiği ve Kırgız toplumunda toplanan aksakallıların toyda yapılabileceklerine karar verilirken hakem görevi gördüğü, sorun çıkmaması için konuklara ikram için kesilecek hayvanın cinsine de karar verdiklerinden söz edilir. Bazı durumlarda toy düzenlemek toyun sahibini zor duruma sokabilmektedir. Toplum için büyük önem arz eden toy düzenleme işi günümüzde de gereksiz israfa neden olurken insanları kaldıramayacakları borçlar altına girmelerine neden olabilmektedir.

“Kırgız Toylarının İşlevsel Çözümlemesi” (69-152) adlı dördüncü ve son ana başlığı altında toyun işlevsel çözümlemesine geçmeden önce kültür kavramı ve işlevsel kuram üzerinde görüşlere yer verilir. Yazarın ifadesine göre kültür kavramı bulunduğu çevre kapsamında farklı anlamlar kazanmıştır. Kültürün temel birliğini vurgulayan ve kültürel gelişimin ortak ilkelerini araştıran yaklaşımlar temelinde difüzyonizm, fonksiyonalizm ve yapısalcılığa dayanır (Kiyat, 2025: 69). Difüzyonizm, kültürlerin ortak bir kökten yayıldığını varsayarak maddi ve kültürel unsurları inceler. Fonksiyonalizm, insanın toplumun ihtiyaçlarını karşılayan bir yapı olarak görülmüştür. Yapısalcılık, kültürlerin çeşitliliğine rağmen ortak düşünsel

yapıların karşılıklılık ilkesiyle örgütlendiğini ileri sürer. Bu yaklaşımlar, kùltürü ve kùltürün gelişimini anlamak için dikkate değeri yaklaşımlar olarak açıklanır.

Eserde işlevsel kuram ise günümüz halkbilimi çalışmalarında en yaygın kullanılan teorilerden biri olarak tarif edilir. İşlevsel kuramın kurucuları Malinowski ve Radcliffe-Brown birbirlerinden bağımsız yaptıkları çalışmalarla toplumun gelecek ve inançlarının o toplumun yapısını sürdürmeye yarayan bir işlev olduğunu savundukları dile getirilir. İşlevselcilik yalnızca toplumu oluşturan yapıları incelemekle kalmaz kùltürün tanımlanmasında önemli bir yaklaşım olarak karşımıza çıkar. Kùltürle ilgili çeşitli teoriler ortaya atılmıştır. Bu teoriler kùltürün toplumsal fonksiyonları, bireyler arasındaki kùltürel öğrenme ve değişim sürecini tahlil etmeyi amaçlar. Malinowski'nin temel ihtiyaçlar teorisi halk bilimi çalışmalarına farklı bir boyut katsa da toplumsal değişimin dinamiklerini açıklama yetersiz kalmaktadır (Kiyat, 2025: 72). Bu durumda folklorun icrası ile ilgili sosyal kimliklere dayanan bir araştırma yöntemi kullanmak gerektiğini söyleyen yazar eserde bu durumu daha ayrıntılı anlatır. Kiyat'ın ifadesine göre folklor ve kùltür öğelerinden biri olan ritüeller toplumda düzeni ve farklı gruplar arasındaki ilişkileri korumayı sağlar. Ayrıca ritüeller toplumu birleştirme gücüne sahiptir. Ritüeller belli kalıplara bağlanmış ve kendi doğasını oluşturmuştur. Bu kapsamda hayatımızda önemli bir yer tutan geçiş ritleri geleneksel ritüelleri oluşturur. Birey bu ritler yoluyla yaşamında meydana gelen değişiklikleri fark ederek kendinde olması gereken sorumlulukları tanımlar ve bilgi aktarımı sağlar. Birey yeni rolünü kabul eder ve bilgiyi gelecek nesle aktarmaya hazırdır. Yapılan ritlerin arkaik arka planı da vardır. Bireyleri bir araya getiren onların arasındaki sosyal bağı güçlendiren toy (düğün) ritleri içinde oldukça önemsenen ritüellerdir. Bireyleri bir araya getiren ve onları toplum yapan kùltürel aktarım içinde önemli yer tutan ritüeller onları ortak bir zihniyetle bağlamakta ve nesillere aktarılacak ortak bir zihin ürünü olan ritüelleri zamanla değişime uğrasa da yaşatmaya devam etmektedir. Bu bağlamda toylar toplumu evlilik yoluyla bağlayan ve akrabalık ilişkilerinin geliştiği önemli ritlerdir. Kùltür aktarımının en canlı yaşadığı alandır. Yazar bu eserinde modernleşme ve kentleşmenin de yaşandığı Kırgız kùltüründe daha çok aile merkezli toyların işlevsel görünümünü ortaya koyar. Bu, okuyucu için de günümüz Kırgız aile yapısından hareketle Türk kùltür yapısının nasıl evrim geçirdiğini incelemek açısından kıymetli bir eserdir.

Kırgız kùltüründe toyları işlevlerine göre 6 alt başlıkta inceleyen yazar, 'Bireysel ve Toplumsal İşlevler'de (77-92) toyun bireylerin yaşamında ve toplum içinde ne anlamlar ifade ettiğine dair açıklayıcı bilgiler verir. Çoğu toplumda olduğu gibi Kırgız toplumunda da aile en çok önemsenen kurumdur. Aile kurmak, çocuk sahibi olmak, soyun devam etmesini sağlamak Kırgızlar için oldukça önemlidir. Bu sebeple Kırgız toplumunda erken yaşta evlilik ve genç yaşta çocuk sahibi olma durumu oldukça yaygındır. Bu durum kùltürlerine de yansımıştır ve yapılan toylar aile merkezli olmuştur. Toylar yoluyla bireyler grup ve topluluk birlikteliği

oluşturmaktadır. Yazar, “Bu yönüyle toylar bireyleri bir araya getirerek onların kolektif ilişkiler kurma fonksiyonuna yardım eder” (Kiyat, 2025: 83) diyerek söz konusu ilişkilerin bir sistem oluşturmakla kalmadığını ve bu sistemin belli bir işleyiş meydana getirdiğini ifade eder.

Yazar “Sosyokültürel İşlevler”de (93-107) sosyokültürel değerlerin insanın günlük davranışını etkileyen inançlar ve değerler sistemi olduğu belirtilir. Bu değerler sistemi insanın içinde bulunduğu kültürel değerlere de yansımaktadır ve toplum içindeki dengeyi sağlayarak toplumun yapılaşmasını etkiler. Bu kültürel belleğin taşıyıcıları tekrara dayalı ritüeller toplumsal yapının değişerek olsa da devamlılığını sağlar. Gerçekleştirilen ritüellerin kültürel kimliğin oluşumuna etki ederek toplumu bir arada durmaya yönelttiğine dikkat çekilir. “Sosyo-Psikolojik İşlevler”de (108-126) toyun sosyal ve psikolojik işlevleri üzerinde durulur. İlgili bölümde verilen bilgilere göre aile, sosyalizasyonun ilk basamağıdır. Bu sebeple sosyalizasyon aile yoluyla hem bireye hem topluma açılan iki yönlü bir pencere sunar. Buna göre birey, sosyalizasyon süreci içinde bilgi, görgü, beceri ve davranışlarını kazanıp gelişimini sağlar. Böylelikle toplumun sosyal grupları varlık kazanır ve işleyişini sürdürür. Bu bağlamda Kırgız toplumundaki toyların sosyalizasyonun diğer nesillere aktarımını sağladığı ve kültürlenme sürecine katkı sunduğu ifade edilir. Toylarda gerçekleştirilen ritüeller de bireylerin duygusal açıdan paylaşımını sağlar ve toplum açısından dikkate değer bir birey olduğunu hissettirerek topluma katılımını sağlar. Sözgelimi toy sırasında yapılan dua ve dilekler toy sahibini olumlu yönde etkileyerek topluma bağlılığının devamını sağlamaktadır. “Sosyoekonomik İşlevler”de (127-133) toyların sosyal açıdan faydalı olmanın yanı sıra ekonomik açıdan da düzenlendiği topluma katkı sağlayan ritüellerin başında geldiği belirtilir. Yapılan toylarda harcanan para ekonomik açıdan bir döngü yaratarak topluma fayda sağlamaktadır. Yazar, günümüzde ise Kırgız toplumunda yapılan düğün törenleri kentleşmenin etkisiyle geçmişe nazaran daha gösterişli olduğunu, bunun da ister istemez ailelerin üzerine bir yük bindirerek bir düğün ekonomisi oluşturduğunu vurgular.

Yazar “Siyasal ve Hukuki İşlevler”de (134-141) folklor ürünlerinin işlevlerinden birini de kültürün onaylanması, ritüelleri gözlemleyen ve ritleri icra edenlerin, kurumlar tarafından onaylanması olarak açıklar. Örneğin, eskiden evlilik kurumu kızın kalın (çeyiz) verilerek erkeğin ailesinin bir parçası olurken İslamiyet’le birlikte dinî nikah kısılmış, medeni kanun ile devlet güvencesi altına alınmıştır. Yazılı bir hukuk sisteminin olmadığı dönemlerde örf ve âdetler kanun hükmünde sayılarak yaptırım gücü kazanmıştır. Dolayısıyla ritüellerin toplumun üyeleri arasındaki ilişkileri sağlama ve onları bir arada tutma gibi fonksiyonlara sahip olduğu kabul edilir. “Örtük ve Bozuk İşlevler”de (142-152) ise değişim ve yapı ilişkisinin kaos ile kozmos ilişkisini akla getirdiği belirtilir ve düzensizlikten düzene doğru geçilirken yapıda da zorunlu bir değişim olduğu ifade edilir. Bu da toplumsal ve kültürel değişimi beraberinde getirmektedir. Zamanla gelenekte ve kültürde

yaşanan değişiklikler onların yaşamdan kopmasına sebep olsa da bu sürecin yaşanması doğal görülür. Bu değişim yadsınamaz bir gerçektir. Yaşanan modernleşme ve kentleşme bu durumun çarpıcı bir örneğidir. Değişen yaşam koşulları ritüelleri ve toplumsal gelenekleri değiştirmiştir ve değiştirmeye devam etmektedir. Bu durum Kırgız toylarında kendini kırsalda ve kentlerde gerçekteşen toylar arasındaki uçurumda göstermektedir. Yazara göre toylarda yaşanan bu farklılıklar toplumdaki yozlaşmayı da gözler önüne sermektedir.

Kiyat, eserin genel bir değerlendirmesinin yapıldığı son söz kısmında ise toyların Kırgız aile ve toplum yapısını ortaya çıkaran bir gelenek olduğunu, bu geleneklerdeki değişimin toplumu nasıl etkilediğini inceleyerek ve işlevsel yapıya göre analizini yaparak sonuçları ile etkilerini ortaya koymuştur. Çalışma, yararlanılan matbu ve sözlü kaynakların tam künyesinin sunumunun ardından fotoğraflarla zenginleştirilerek tamamlanmıştır.

Sonuç olarak Arzu Kiyat'ın *Kırgız Kültüründe Toy İşlevsel   z ml me* adlı eserinde Kırgız kültüründe aile temelli olan ve toplumda önemli bir yeri olan centek toy, beşik toy, tuşoo toy, sünnöt toy ve üylönüü toylarının işlevsel açıdan değerlendirilmesi yapılmış ve yazar bu toylar üzerinden toyun sistematik yapısını "bi-reysel, toplumsal, sosyokültürel, sosyo-psikolojik, sosyoekonomik, siyasi ve hukuki, örtük ve bozuk yönleri" açısından incelemiştir. Büyük oranda saha çalışmalarına dayanarak kaleme alınan eserde gelenek, kültür ve işlev ilişkisi üzerinden Kırgız toylarının işlevsel yapısı yorumlanmıştır. Genel olarak dört ana bölümden oluşan eserde eski Türklerde ve Türk boylarındaki toy ve düğün kavramlarına dair açıklayıcı bilgiler, Kırgız Türklerindeki toy çeşitlerinin yapısal analizi, toy öncesi, esnası ve sonrasına yönelik ritüellerin sistematik değerlendirmeleri ve toyların işlevsel   z ml meleri yapılarak ayrı alt başlıklar h linde ve kendi içerisinde bir düzende okurlara sunulmuştur. Yapılan   z ml melerle Kırgız toplumunun sosyal, kültürel, ekonomik, siyasi ve hukuki alanlarında toy kavramının yerine ve önemine değinilmiş, ritler ve geçmiş dönemlerle karşılaştırmalar yapılarak modernleşme ve kentleşmenin toy üzerindeki etkisi ortaya koyulmaya çalışılmıştır. İşlevsel   z ml me yöntemiyle Kırgız kültüründe geçmişten günümüze ışık tutma amacı taşıyan bu eser, halkbilimi alanında çalışan araştırmacılar için önemli bir başvuru kaynağı niteliği taşımakta ve alana değerli katkılar sunma potansiyeli taşımaktadır.

Kaynakça

Kiyat, Arzu (2025). *Kırgız Kültüründe Toy İşlevsel   z ml me*. Ankara: Bengü Yayinevi.

Çalışmanın yazarı/yazarları "COPE-Dergi Editörleri için Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri"  er evesinde aşağıdaki hususları beyan etmişlerdir:

Etik Kurul Belgesi: Bu  alışma için etik kurul belgesi gerekmemektedir.

Finansman: Bu alışma için herhangi bir kurum ve kuruluştan destek alınmamıştır.

Destek ve Teřekkùr: Yazar tarafından çalışmayla ilgili herhangi bir destek veya teřekkùr beyanında bulunulmamıştır.

ıkar atışması Beyanı: Bu çalışmanın araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarın/yazarların potansiyel bir çıkar atışması yoktur.

Yazarın Notu: Bu alışma ile ilgili yazarın beyan ettiği herhangi bir not bulunmamaktadır.

Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmanın tùm bølùmleeri tek bir yazar tarafından hazırlanmıştır.

The author / authors of the study declared the following points within the framework of the "COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors":

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval is not required for this study.

Funding: No support was received from any institution or organization for this study.

Support and Acknowledgment: No statement of support or acknowledgement was made by the author regarding the study.

Declaration of Conflicting Interests: The author has no potential conflict of interest regarding research, authorship or publication of this study.

Author's Note: There are no any notes declared by the author regarding this study.

Author Contributions: All sections of this study have been prepared by a single author.